

Finansdepartementet
Martin Skancke e.f.
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Vår ref. #113564/1
Deres ref. 08/694 TM

Dato 15.09.2008

Innspill fra Redd Barna til Høring - evaluering av de etiske retningslinjene for Statens Pensjonsfond

Viser til høringsbrev datert 18. juni fra Finansdepartementet, og takk for muligheten til å komme med synspunkter og innspill til bruk i den videre prosessen med å gjennomgå, evaluere og eventuelt foreslå endringer i dagens retningslinjer. Redd Barna har fulgt regjeringens og Norges Bank Investment Managements (NBIM) arbeid med stor interesse, og ser fram til den offentlige debatten som følger samt revideringen av retningslinjene.

Barnearbeid

Redd Barna vil gi ros til finansministeren og Norges Bank for det banebrytende arbeidet mot barnearbeid. Vi har deltatt i en ressursgruppe på barnarbeid i NBIM, gitt innspill til arbeidet med å utvikle strategi mot barnearbeid og utnyttning av barn.

Som aksjeeier er den norske stat – gjennom Statens Pensjonsfond – Utland (SP-U) – medansvarlig for de ulike selskaperes aktivitet. Redd Barna mener at SP-U er ikke kan sees på som andre aksjeeiere, men må sees på som en forlenget arm av den norske stat, med tilhørende plikter etter norske lover og internasjonale konvensjoner. Den norske stat kan ikke unnlate å ta ansvar for de brudd på barns rettigheter eller andre internasjonale konvensjoner som følger av selskaperes aktiviteter i fortid, nåtid og framtid.

- Redd Barna oppfordrer regjeringen til innføre retningslinjer for SP-U som sikrer at staten tar et helhetlig ansvar for verdikjeden og for barn som er rammet (får sine rettigheter brutt) av selskaperes tidligere og nåværende aktiviteter.

Aktivt eierskap

Når SP-U eier en liten andel i flere tusen selskaper er det vanskelig å være en aktiv eier. SP-U som representant for staten har vært i aktiv dialog med et fåtall selskaper, og utøvd eierskap gjennom aksjonærforslag og investorsamarbeid. Viktigst er kanskje den internasjonale offentlige debatten som følger av etikkarbeidet.

Dokumentet "Investors expectations" er et eksempel til etterfølgelse, og har stor relevans. Redd Barna mener NBIM i dette dokumentet viser tydelig hvordan eiere prinsipielt har ansvar for det som skjer i hele verdikjeden, selv hos underleverandører. Eiere av selskaper må stille krav om at selskapet skal formulere sitt samfunnsansvar i samme format som selskapene gjør rundt helse- miljø-sikkerhet, og sørge for at det følges opp i alle ledd (ved systematikk, overraskende besøk osv).

Sett i lys av det ansvaret en stat har etter internasjonale konvensjoner, mener Redd Barna at det ville være mer hensiktsmessig med så store eierandel at staten får reell makt i selskapene man er engasjert i. Hvordan har regjeringen tenkt å følge opp sitt samfunnsansvar og aktive eierskap med de mange tusen andre selskapene?

- Redd Barna mener regjeringen bør velge følge opp sitt samfunnsansvar og aktive eierskap i alle selskap gjennom SP-U, for eksempel ved å organisere seg slik at man alene eller sammen med likesinnede investorer bedre kan følge opp.

Åpenhet

Åpenhet er et effektivt virkemiddel mot korrupsjon.

- Redd Barna foreslår at retningslinjene for SP-U inkluderer at SP-U må stille krav om land til land-regnskap fra transnasjonale selskaper.

Positiv filtrering

SP-U har klare finansielle kriterier for hvor pengene skal plasseres og dermed hvilke selskaper som kan investeres i. SP-U stiller i dag ingen krav til sosiale eller miljømessige hensyn. Etikkrådet har til nå gjort vedtak om uttrekk fra 18 selskap på grunn av grove brudd på menneskerettigheter.

Redd Barna mener denne modellen er alt for defensiv for en statlig investor som skal hente legitimitet i befolkningen. Overfloden bør i større grad investeres i gode formål for kommende generasjoner. For et fond med 100-årsperspektiv må ressursknapphet og klimaendringer være relevante kriterier å vurdere selskaper ut ifra. SP-Us mandat sier at fondet også skal fremme sosial, økologisk og bærekraftig utvikling.

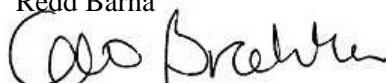
- Redd Barna mener at regjeringen må stille sosiale og miljømessige krav før SP-U investerer i et selskap.

Det passive eierskap

40 prosent av SP-Us midler er investert i obligasjoner, og Norge har ingen rett til å drive aktiv eierskapspolitikk på det området. I praksis betyr det av hele 40 prosent av SP-Us investeringer ikke berøres av de etiske retningslinjene eller ambisjonene om aktivt eierskap.

- Redd Barna mener regjeringen må organisere Statens Pensjonsfond – Utland slik at staten kan opptre som en ansvarlig investor for hele investeringsuniverset.

Med vennlig hilsen
Redd Barna

Gro Brækken
Generalsekretær

Trond Sæbø Skarpeteig
Politisk rådgiver